

V NOVO LETO!

Na pragu Novega leta stojimo. Nehote meri naš pogled v njegovo bodočnost, predvarja, kaj nam prinese dobrega in zlega. Ne moremo se otresti kljub vsemu nasprotnemu videzu svetlega upanja, da bo to leto za nas blagoslovljeno.

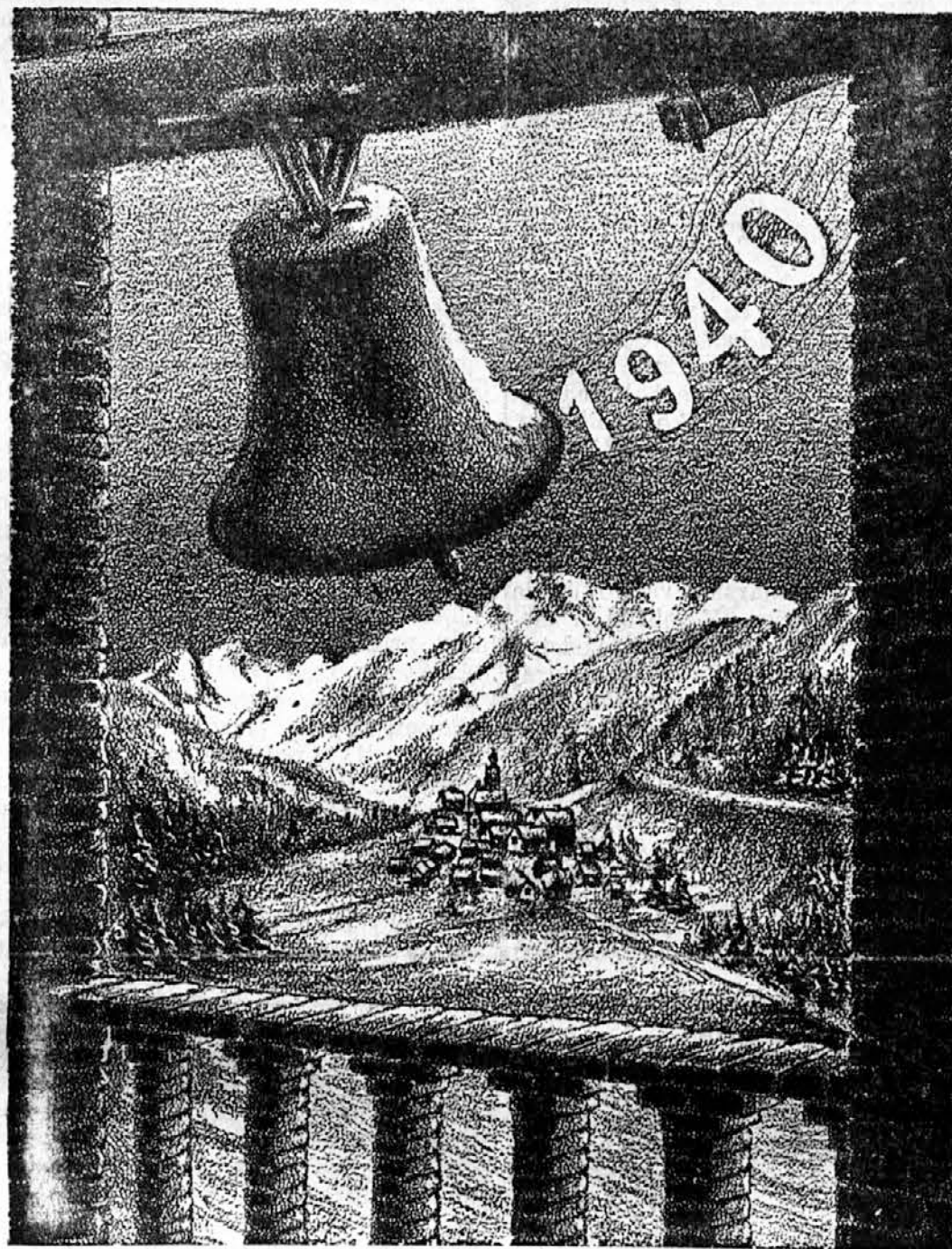
Zunaj svet rožlja z orožjem. S silo rešuje pravico in širi krivico. Zmeraj več jih zapleta v svojo krvavo žaloigro, zmeraj več dragocenih človeških žrtev zahteva. Vedno več jih je, ki v nekem brezmočnem obupu pričakujejo posplošenja teh temnih dni tudi za nas.

Sovražniki miru in reda, protivniki božji in nasprotniki Cerkve si veselo maneje roke in v groznih pričakujejo prihodnjih mesecev obračuna. Obračunati hočejo z vsemi, ki nočejo kloniti pred krivico. Že zbirajo žrtve, že sestavljajo črne liste, že v duhu delijo tujo last in zasedajo oblast. Komunisti drzno dviga glavo. Zapeljanci in zapeljivci po gostilnah z nasmeškom napovedujejo, da bodo skoro »moskvali«. Zajčji značaji strahotno ponavljajo njihovo besedo in suženjsko klonijo pred boljševiški propagatorji svojo hrbtenico.

Tak je trenoten razgled. Navidez ni rožnat, ni lep. Delavskemu stanu po vseh prestanih krivicah in trpljenju obljublja dobo še slabših časov boljševiškega pekla. Obljublja sicer raj na zemlji, toda krvoprelitja delavskih vrst v sto in stotisočih, tiranija brez primer in siromaštvo, kakor ga svet še ni videl iz krajev boljševiških pogromov, izpričujejo ravno nasprotno. Nič ni vredna tam pravica do življenja, ne spoštuje se tam ne krepost, ne starost, nič ne velja katerakoli druga človeška pravica.

Pokret Zveze združenih delavcev je postal zato, da delavca reši te največje prevare vseh časov, da ga otme boljševizmu. Zato, ker so drugi to dolžnost zamenjali, smo jo morali prevzeti nase mi. Tudi takrat ob našem nastanku so mnogi govorili, da je zmaga boljševizma neizogibna. Pripravljali so se s kompromisom na njegov prihod, iz strahu so se umaknili z dosledno načelno borbo iz borbe. Zajčje bojzljive narave so tudi takrat pred boljševizmom krivile svoje hrbtenice. Mi jih nismo. Mi smo vstali zoper boljševizem v vseh oblikah in ves čas dosledno vztrajali v brezkompromisni borbi zoper njega. V čast si štejemo, da smo dosledno zvesti svojemu kulturnemu in socialnemu poslanstvu, še danes isto tako brez kompromisni nasprotniki vsakega boljševizma. Za nas je veljalo in velja tudi v teh časih: »samo za enega je prostor, ali za po krščanskih načelih urejeno stanovsko družbo, ali za boljševiško tiranijo.«

Trdno smo vervali ob nastanku, vervali ves čas našega organizacijskega prizadevanja in verjemo še danes, da je strašno zlo boljševizma mogoče premagati z ztrajnim delom in neizprosno borbo. Če površen pogled na trenutne prilike v nekaterih vzbuja nasprotno mišljenje, da napovedujejo v toku časa skorajšnjo zmago brez-

božnega boljševizma, hočemo mi ob nastopu novega leta še bolj jasno poudariti, da naj bo zlasti to leto za naše gibanje izrazito po tem, da bomo v njem vse sile zastavili, da ga v naših prilikah obremo.

Videz je eno, resnica je drugo. Danes je boljševizem tako razgaljen in pred vsem svetom osramočen, da še nikoli ni bil tako. Pokazal je svoj nečloveški ostuden obraz v Španiji in je bil tam tepen. Pokazal je svojo breznačelnost v zvezi z narodnim socializmom, pogazil je široko-ustno geslo o samoodločbi malih narodov. Zavezniški Češki je zvestobo odpovedal, slovansko Poljsko je pomagal uničiti, na malo Finsko je navalil z vsemi razpoložljivimi silami. V Franciji je pokazal svoje izdajalske karte, v vsem kulturnem svetu je zgubil zadnje simpatije. Z nami so zato enakih misli postali tudi mnogi drugi pri nas doma in pričeli so z nami hoditi isto borbeno pot proti brezbožnemu marksizmu. V borbi zato nismo več osamljeni doma, pa tudi tujina je svoje stališče bistveno spremenila. Ravnotežje sil se je bistveno premaknilo tako, da kaže tehnika, da je boljševizem prelahak in pregnil, da bi mogel držati borbo.

Čeprav torej komunizem dviga glavo, čeprav nekateri domači zapeljanci po zahtevnih pivnicah napovedujejo čase krvavega »moskovanja«, ko bi tudi pri nas nič ne pomenilo komu življenje vzeti, koga oropati, koga onečastiti, kaj oskrniti, se ni treba bati. Glave dvigajo pač samo nespametni. Verjetno je zelo, da ta dvig pomeni le končen popolen zlom boljševizma in marksizma sploh.

Nas vseh važna naloga je, da k temu zlomu doprinesemo svoj dober delež. Ko bomo gradili za delavski stan novo pravičnejšo družbo, bomo zato v tem letu vse sile posvetili temu, da delavski stan iz sedanjega krivičnega liberalnokapitalističnega družbe ne zabrede niti za kratek čas v še krivičnejšo boljševiško. Svetlo upanje imamo, kakor smo rekli na početku, da nas bo to leto našemu cilju znatno približalo. V Novo leto gremo brez strahu!

Rešite delavsko vprašanje!

V četrtek, dne 21 XII. 1939. dopoldne se je v prostorih Centralnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu vršila konferenca predsednikov in tajnikov Delavskih zbornic v zvezi z nastalimi problemi, ki zadevajo predvsem delavstvo in nameščenstvo v nastalih prilikah.

Konferenca je zaključila svoje delo z resolucijo, ki je bila izročena predsedniku vlade g. Cvetkoviću in se glasi:

Gospod predsednik!

Vsled porasta cen življenjskim po-

trebščinam, pozivov na vojaške vaje in drugih izvanrednih pojavov v zvezi gospodarskih in vojnih zapletljajev v svetu poslabša se od 1. septembra t. l. iz dneva v dan temu sporedno tudi že drugače težak položaj delavstva in nameščenstva.

Delavske zbornice preko Centralnega tajništva Delavskih zbornic vrše intenzivno akcijo in so izvršile nešteto intervencij pri resornih ministrstvih ali na žalost vse te tako aktualne akcije niso rodile pozitivnega uspeha.

Vsled tega in z ozirom na veliko odgovornost pred delavstvom in nameščenstvom se je vršila konferenca predsednikov in tajnikov Delavskih zbornic iz Ljubljane, Novega Sada, Sarajeva, Beograda in Skoplja. Na kateri so se enoglasno odločili, da Vam g. predsednik predlože to spomenico v imenu navedenih zbornic odnosno Centralnega tajništva Del. zbornic s prošnjo, da takoj intervenirate in seznanite Ministrski svet s teškim položajem in resnim stanjem delavstva in nameščenstva posebno pa o pokretu ekstremistov, ki to teško stanje zlorabljajo in ustvarjajo med delavstvom nemire.

Gospod predsednik!

Prosimo, da se takoj in neodložljivo rešujejo sledeča vprašanja:

1. Da se s spremembo Uredbe o minimalnih plačah poviša osnovna urna mezda v čl. 1. od 2.— din na 3.50 din in da se rok 60 dni in šest mesecev za za minimalne plače črta iz Uredbe.

2. Da se s posebno Uredbo maksimirajo cene vsem onim življenjskim po-

trebščinam, katere neobhodno rabi delavstvo in nameščenstvo.

3. Da se delovni in plačilni odnosi delavcev v državnih gospodarskih podjetjih prilagode današnjim prilikam in potrebam, ker državna gospodarska podjetja morajo predvsem vršiti socialno funkcijo v gospodarstvu in družbi.

4. Da se vpostavi z zakonom zavarovano pravo Delavskih zbornic iz § 39 odst. 2 zakona o zaščiti delavstva in da ministrstva konzultirajo Delavske zbornice pred izdajanjem raznih Uredb in Zakonov.

Tako Del. zbornice niso bile vpoštene pri izdajanju posebnih Uredb zadnjih mesecev posebno ne pri Uredbi proti draginji in v onem delu Uredbe o prenosu kompetenc na bahovino Hrvatsko, v katerem je spremenjeno strukturno delovanje službe za posredovanje dela.

5. Da se takoj skliče Centralni odbor za posredovanje dela in da se ta odbor po zakonitih predpisih dopolni z imenovanjem novega člana v predsedništvo namesto Bogdana Krečiča.

Predvsem prosimo, da se skliče konferenca o delovanju ustanov za posredovanje dela in da se izpremeni Uredba o prenosu kompetenc in razveljavi oni del, ki se nanaša na teritorije izven banovine Hrvatske.

Na žalost, Delavske zbornice bi drugače morale radi kršenja § 39 Zakona o zaščiti delavstva predložiti tožbo državnemu svetu.

6. Da se objavi Uredba o reguliranju službenega odnosa delojemalcev pozvajo (Nadaljevanje na 2. strani.)

Seja glavnega odbora Jugorasa

Pred božičnimi prazniki je zasedal glavni odbor Jugorasa.

Sejo je otvoril namestnik predsednika glavnega odbora tov. Ljubomir Mitić, tajnik beograjske Delavske zbornice s pozdravom na navzoče.

Takoj na to so tov. Ljubomir Mitić, Zarija Popović generalni tajnik in tajnik Centralnega tajništva Delavskih zbornic in Mileta Acimović podali svoja poročila o poslovanju organizacije od septembra t. l.

Na osnovi teh poročil se je otvorila diskusija, v kateri sta sodelovala med drugimi tudi tov. Albin Gaser, in predsednik glavnega odbora ZZZD tov. Preželj Francé.

Po dvodnevnem delu je odbor zaključil svoje delo z enoglasnim sprejemom resolucije, v kateri se zahteva takojšnja rešitev deloma že prej predloženih

zahtev in novih, ki so v zvezi z današnjim stanjem. Zlasti se poudarja povišek minimalne plače.

Nato so bili vsi člani odbora sprejeti pri ministrskem predsedniku Cvetkoviću, ki se je z vsemi rokoval in razgovarjal s posameznimi delegati ter se končno z vsemi slikal.

V zadevi minimalnih mezd in resolucije, ki jo je sprejel odbor je predsednik Kraljevske vlade g. Cvetković obljubil, da se bodo minimalne mezde zvišale, kakor tudi osnovna minimalna mezda za vso državo. S tem v zvezi se bo po njegovi izjavi vršila sredi januarja 1940. posebna anketa glede trajne ureditve eksistence delavca in sicer jo bo sklicalo ministrstvo soc. politike. Na posamezna vprašanja delegatov je g. ministrski predsednik Kraljevske vlade dajal pojasnila in zagotovila, ki imajo pozitivno vrednost.

Razkrinkana Jugoslovanska strokovna zveza

STARA PESEM

Nič novega ne bomo povedali tistim, ki JSZ poznajo. Za te je namreč že zdavnaj jasno in neizpodbitno gotovo, da v njenih vrstah ni tako, kakor bi moralo biti in kakor bi ona sama pred javnostjo hotela stati.

Jugoslovanska strokovna zveza je ves čas po vojni švedrila po raznih krivih potih in ubirala smer, ki ni bila ne katoliška, ne delavska in ne strokovna.

PRI NEMCIH SE UČE RAZBIJANJA

JSZ je po vojni zabredla pod vpliv levičarskega gibanja nekaterih nemških strokovničarjev, ki so tam rušili enotnost katoliškega Centruma. Dosledno so oni tam, pri nas pa JSZ sprejemali marksistično razredno bojno teorijo za svoj nauk. V teh vrstah je vladalo prepričanje, da krščanstvo ni zmožno, da s svojimi načeli preoblikuje in pravilno urejuje tudi časovne prilike. Mislili so, da je krščanstvo samo za drugi svet, tega more urediti prav samo Marx. Žid Marx je svoj nauk postavil na temelj popolnega brezboštva in skrajnega materializma. Ta nauk je bil tako vodilen postal tudi za gibanje v vrstah JSZ. Kakor sličen pokret v Nemčiji ruši enotnost Centruma, tako JSZ pri nas začne dosledno po isti poti rušiti enotnost politične stranke našim katoliškim kulturnim organizacijam, napada bivšega Orla, nato prosvetno zvezo, razne katoliške stanovske organizacije in njihovo časopisje.

PRAVE »FARBE« NE POKAŽE

Delavstvu, organiziranemu v svojih vrstah svoje preusmeritve ne prizna. Taktično se zvija, da je njena borba proti katoliškim pokretom le borba proti duhu kapitalizma v teh pokreth. Kakor kakšno pravljico pripoveduje, da so vsi napadi nanjo le zato, ker hoče biti strogo svobodna strokovna organizacija, neodvisna od politične stranke, a istočasno od bivše politične stranke SLS. Prav do zadnjega časa njene obstoja prejema od nje denarno podporo. Obenem, ko od stranke prejema podporo, se že kažejo v njej prvi znaki, da hoče ustvarjati lastno politiko in da postaja organizacija JSZ vedno bolj orodje nekaterih gospodov, ki bi hoteli preko nje splezati do političnega vodstva v narodu in do raznih častnih mest v državi.

IZPRIČUJE PROTICERKVENEGA DUHA

Marksistično razredno bojno stališče nujno tira pokret JSZ proč od krščanske miselnosti in od udanosti do Cerkve. Na sestankih in na zborovanjih padajo tudi take, ki so verne katoličane nevredne. Okrožnice papežev si v vrstah tega pokreta nikakor ne morejo pridobiti veljave in upoštevanja. Zasmehljivo njeni funkcionarji govorijo o njihovi vrednosti. Glasilo organizacije o njej ne razpravlja. Delavstvo nima prilike, da spozna globoko vsebino

Nadaljevanje s 1. strani.

nih na vojaško vajo, katera je bila s kompromisom delodajalcev osvojena na konferenci v ministrstvu trgovine in industrije.

7. Da se spremeni § 221 Obrtnega zakona po predlogih Centralnega tajništva delavskih zbornic, katero spremembo so onemogočile delodajalske organizacije in zbornice.

8. Da se proračuni Delavskih zbornic za leto 1940, potrdijo na isti način, kakor je bilo to izvršeno za leto 1939, ker ministrstvo iz nepojasnjenih vzrokov zahteva zmanjšanje proračunov.

9. Da se volitve obratnih zaupnikov prelože na mesec maj z ozirom na današnje izredne prilike.

Prosimo, da Kraljevska vlada posveti tem vprašanjem izredno pažnjo in izpolnjuje, da se današnje težko stanje delavstva in namoščenstva in njihovih družin čimprej izboljša v smislu predloženih zahtev.

Izvolite gospod predsednik tudi ob tej priliki prejeti izraz naše udanosti in spoštovanja.

teh okrožnic in živi v prepričanju, da niso vredne njegove pozornosti. Proticerkvenega duha izpričujejo tudi s tem, da se v svoje vrste branijo duhovnikov.

ZA KREKOM SKRITO PODPIRA MARKSIZEM

Sklicujejo se na dolgoletno tradicijo in izrabljajo za svojo propagando ime ustanovitelja organizacije pokojnega dr. Janeza Kreka. Mnogi pa, ki Krekovega duha in delo od pobleže poznajo, so mnenja, da bi se ta veliki javni delavec zjokal nad tem, kar je JSZ napravila iz njegove ustanove, ko bi bil živ. Ime, tradicija in ustanovitelj so jim tu le zato, da lažje prekrivajo svoje prave namene in svojo odtujitev pravi katoliški miselnosti svojega naroda. Prepada med JSZ in med katoliškim narodom postaja zato vsak dan večji, vsak dan globlji. Odločilni funkcionarji izjavljajo, da so jim komunisti bližji kakor katoliške vzgojne organizacije, da lažje sodelujejo praktično z marksisti, kakor s katoliškimi pokretniki. Ob danih prilikah se zvežejo v posameznih krajih proti katoliškemu taboru na skupnih listah pripadniki marksizma in delajo za propast katoliških skupin s tako janičarsko srditostjo, kakor jo preje nikoli nismo doživeli od naših nasprotnikov. Še se spominjamo občinskih volitev na Jesenicah in v D. M. v Polju. Pri tem spretno poudarjajo in varajo svoje vrste, da so to storili le iz gospodarskih vidikov in da jih politika ne briga. V politiki priznavajo takrat še zmerom skupno vodstvo katoliškega naroda. Za vsakega vsaj nekoliko bolj uvidevnega človeka pa je bilo jasno ves čas, da Jugoslovanska strok. zvezo razdvaja od ogromne večine katoliškega naroda njena nekrščanska marksistična miselnost in da mora dosledno tak duh voditi na kulturnem, na prosvetnem, na gospodarskem, na strokovnem in končno tudi na političnem polju k čisto samo-svojim akcijam.

RUŠI POLITIČNO ENOTNOST NARODA

Tudi nekateri inteligenti v vrstah JSZ in med ostalim narodom so jo previdno toda na vso moč podpirali. Ob bivših državnozborskih volitvah je bilo že izpričano, da so prvi početki samostojnih političnih nastopov ob občinskih volitvah bili samo nekaj predznakov za odcepitev delavstva v vrstah JSZ od skupne narodne politike. Ob zadnjih državnozborskih volitvah je JSZ po svojih odločilnih funkcionarjih in po svoji politični eksekutivi zadosti jasno pokazala, da noče biti zgolj strokovna organizacija. Odločilno je hotela poseči v razvoj naših domačih političnih prilik, ko so njeni najbolj čislani funkcionarji in člani nastopili v enotnih vrstah na skupni listi z marksisti in z liberalno kapitalističnim predstavništvom. Nič ne spremeni na temu dejstvu zavijanje, da strokovna organizacija JSZ daje svojim članom proste roke glede politike. Te proste roke so namreč le preveč značilno pograbile po nečem, kar niti slovensko ni. Ni mogoče verjeti, da bi se to moglo zgoditi brez direktive od zgoraj.

Pota, ki jih je začela hoditi JSZ, so bila zato brezdvomno v ostrem nasprotju s kulturnim stališčem katoliškega naroda ter so skušala omajati njegovo politično enotnost in njegovo udarno moč.

ZA STROKOVNI POKRET BREZBRIŽNA

Mesto, da je JSZ izbegavala vsa taka trenja in skrbela res za strokovno poglabitev svojega članstva in za razmah svoje organizacije, je svoje dragocene moči trosila za borbo proti ljudem in organizacijam dosledno katoliške smeri. S svojim prizvanjem marksističnemu gospodarskemu programu in s svojim, marksistom podrejenim ravnanjem na terenu pa je močno dvignila zamozavest doslednih marksističnih vrst ter zato katoliški strokovni pokret med nami ni mogel nikakor naprej. V izrazito katoliškem narodu in tudi v izrazito katoliškem delavskem stanu so bili tako nosili ve-

liki zvonec boljševisko orijentirani marksistični propagatorji. Članstvo JSZ je zgubljalo vero in zaupanje v svoj lasten pokret in v ustvarjačo moč krščanskega svetovnega nazora. Dočim so vrste nasprotnikov rastle iz dneva v dan, so vrste krščanskih strokovničarjev ostale vedno enake maloštevilne. Funkcionarji posameznih skupin pri vsem poudarjanju strokovničarstva niso prav nič hoteli praktično delati za izboljšanje delavskega položaja. Strokovna organizacija se je tako v marsičem izneverila svoji temeljni nalogi. Bilo je nič koliko poizkusov, da bi zavoženo taktiko JSZ spravili na pravi tir in nič koliko prizadevanj, da bi se postavila ta organizacija na dosledno krščanske temelje v borbo proti kapitalizmu pa tudi v borbo proti hujšemu sovražniku — proti boljševizmu. Bili so ti poizkusi žal brezuspešni.

ZASLEPLJENA OSTANE TRDOVRATNA

Ob rastoči industrializaciji Slovenije in ob vedno večjem številu delavstva je bila zato skrb mnogih zaradi takega zadržanja strokovne organizacije JSZ zelo velika. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da je od pravilne usmeritve delavskega gibanja odvisna vsa krščanska kultura našega naroda in morda celo obstoj naroda samega. Ker smo v marksizmu in v vsakem koketiranju z marksizmom predvidevali to veliko nevarnost in ker JSZ od njenih potov ni bilo mogoče odvrniti, smo bili končno prisiljeni ustanoviti novo lastno strokovno organizacijo »Zvezo združenih delavcev«. Vse, kar JSZ ni hotela sprejeti v svoj program iz katoliške miselnosti, je prevzela ta nova organizacija in za kar se JSZ ni hotela niti najmanj potruditi, da bi uveljavila v praksi, zato se trudi ZZZ.

Ob nastanku naše organizacije pred štirimi leti pa so združeni nasprotniki soglasno ožigosali naš pokret kot političen privesek, sebe pa so risali kot nezavisne »svobodne« strokovne pokrete. Mi smo na to že odgovorili. Po svojem programu smo v nujnem nasprotju s sedanjo politično organizacijo javnega življenja in zato tudi ne moremo igrati priveska katerekoli politične stranke. Mi smo za stanovski družbeni red in smo tudi za preureditev politične organizacije v državi tako, da bo ta organizacija orgovarjala naši stanovski zamisli. Nasprotnikov zlasti pa Jugoslovanske strokovne zveze to seveda ni niti najmanj motilo, da bi svoje trditve vedno znova ne ponavljali. Mi smo bili zanje tako le privešek politične organizacije, oni pa »svobodni« strokovni pokreti.

UŽIVA SIMPATIJE NASPROTNIKOVI KATOLISTVA

Ker je bila JSZ pač taka, kakor smo jo tu doslej orisali, je novi pokret Zveze združenih delavcev, ker je bil po svoji miselnosti dosledno katoliški, nalletal na najostrejši odpor v teh vrstah. Navidezno krščanska in katoliška JSZ se je zvezala z našimi kulturnimi in verskimi nasprotniki in v borbi proti nam korakala v prvih vrstah. Znamenje je to, da je bilo krščanstvo v JSZ le drugotnega pomena in za privešek, ker so drugi momenti bili močnejši — zanje.

Šli smo vsak svojo pot. JSZ je hodila po svoji marksistični smeri, mi v sklopu katoliške skupnosti. Mi smo podpirali v tej skupnosti vse, kar je bilo pozitivno krščanskega in dobrega, JSZ je vse napadala. Katolištvu nasprotni pokreti so to prav dobro čutili ter so z razdiralnim delom JSZ iskreno simpatizirali. V svojem tisku so v naši medsebojni borbi dosledno in očitno ostali na njeni strani. Tudi te simpatije kažejo duha v vrstah JSZ v pravi in resnični luči.

ZAPUSTI KATOLIŠKO OBČESTVO

Iz katoliškega občestva iztrgani, so začeli tudi to občestvo napadati ter so ga svojemu članstvu risali kot slovenski politični katolicizem. Vsem drugim se gre samo za političen prestiž, za razne osebne interese in zato izdajajo koristi naroda, še bolj pa koristi de-

Za zvišanje delavskih mezd

Dne 23. t. m. se vrši v Beogradu v ministrstvu za soc. politiko konferenca zastopnikov delodajalcev in delojemalcev radi zvišanja delavskih mezd.

Zagrebska DZ izstopila iz glavnega tajništva

Kakor poroča Hrvatski Dnevnik, je 28. dec. zagrebska Delavska zbornica izstopila iz glavnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu. Zadnje čase je bilo mnogo poskusov, da bi zagrebska Delavska zbornica ostala član tajništva, da bi bila ohranjena enotnost delavskega gibanja. Toda sam slučaj osrednjega tajništva je pokazal, kakšen je položaj Hrvatov v tej ustanovi. »Nato list navaja, da funkcionar te ustanove ni niti en Hrvat ter le en Slovenec, ki pa je bil potreben za prevajanje slovenskih dopisov.« In prav hrvatska in slovenska zbornica sta nosili glavno breme izdatkov glavnega tajništva.

Tudi splitska zbornica je prijavila svoj izstop iz centralnega tajništva.

SKAD »Zarja« črtana iz seznama pomožnih sil slovenske Kat. akcije

Narodni odbor Katoliške akcije v Sloveniji je na seji 16. dec. 1939. soglasno sklenil, da se SKAD »Zarja« v Ljubljani črta iz seznama pomožnih sil Katoliške akcije.

Imenovano društvo je zadnje čase rušilo katoliško edinstvo; težko se je pregrešilo proti dolžnosti, sodelovati z drugimi katoliškimi akademskimi društvi pri osvajanju okolja; pri razporejanju akademskih katoliških sil se ni ravno, kakor bi se moralo ravnati kot pomožna sila Katoliške akcije.

Narodni odbor Katoliške akcije v Ljubljani.

lavskega stanu in JSZ zato ne more več hoditi v skupnem sklopu slovenskega katoliškega občestva in ga odklanja. Odklanja zato tudi po svojem glasilu sedanje politično vodstvo katoliškega tabora in napoveduje svojo pot. »Delavska pravica« sama sebe proglasi za pokretaški list, v katerem JSZ samo še gostuje. Pokret pripravlja lastno politiko, ki naj ga v prvi vrsti podpre seveda nepolitična strokovna organizacija JSZ. Vsi poučeni pričakujejo zato da bo ob prvi priložnosti organizacija JSZ po raznih stranpotih delavstvo dosledno tirala v borbo proti političnemu narodnemu predstavništvu ter podrla svojo »politično eksekutivo« v njenih ambicijah. Čas namreč nekako napoveduje novo državno pregrupacijo in istočasno tudi razne politične volitve vseh vrst. JSZ bi naj po pričakovanju zopet oblekla jagnjetovo oblačilo nedolžnega intriganta. Formalno ne bi prekršila svojih pravil in prešla čez meje svojega delokroga. Stvarno bi njeni advokati pa še par drugih eksponentov in kandidatov za razna mesta letalo od skupine do skupine, iskalo političnih zvez in prešlo v najostrejšo borbo proti oficelnemu predstavništvu katoliškega dela našega naroda v političnem življenju.

USTANAVLJA LASTNO STRANKO

To smo v resnici pričakovali, tega kar se je pa zgodilo, pa nismo. Nismo mogli misliti, da bodo stari lisjaki, ki so desetletja oznanjali svoj čisti strokovni pokret, nezavisen od vsake politike, zagrešili to usodno napako, da bodo celo s protizakonito akcijo za ustanovitev svoje politične stranke prekorčili svoj delokrog. To so kljub vsemu pričakovanju storili. Stari lisjak se je končno ujel v svoje lastne laži.

V SLUŽBI LEVIČARSTVA

Jugoslovanska strokovna zveza je v svojih lastnih prostorih po svojem personalu z vednostjo odločilnih faktorjev organizacije, izdala letak, s katerim napoveduje ustanovitev nove politične stranke, ki naj bi imela ime »Slovenska stranka«. Ta stranka bi morala biti svetovnonazorno brez načel in naj bi sprejemala v svoje vrste vse brez razlike. Nič naj bi zato ne bila odvisna od krščanskih principov, še

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Naša borba - naša rast

Trbovlje

Pod pritiskom komunistične agitacije se je pred prazniki v Trbovljah in Hrastniku začela rudarska stavka. Vodstvo so prevzeli neodgovorni ljudje, iz česar jasno sledi, da stavka voditeljem ni bila stavka za delavski kruh, marveč stavka za komunizem. Ker je znano, kakšen teror uganjajo komunisti, ni čudno da se je delavstvo moralo pokoriti teroristom. Saj vemo, kako so ob času najhujše komunistične sile na Slovenskem rdečkarji metali delavce drugega prepričanja iz delavnic in od dela na cesto.

Delavstvo je pokazalo zdrav razum in po praznikih zopet šlo na delo.

Maribor

V nedeljo, dne 31. decembra 1939 se je vršil v Slomškovem domu na Pobrežju sestanek obratnih zaupnikov in njihovih namestnikov iz bližnje mariborske okolice. Navzočih je bilo 30 obratnih zaupnikov, članov strokovne organizacije ZZD. O nalogah, pravicah in dolžnostih delavskih obratnih zaupnikov je poročal tov. Mastinšek, kateri je navzoče zaupnike seznanil o pravilnem delovanju in posredovanju delavskega obratnega zaupnika za koristi in pravice delavstva v mejah zakona. Nato je poročal naš strokovni tajnik tov. Rozman Peter iz Maribora. V dobro zasnovanem govoru je razvijal misli o naši socialni politiki in pomenu strokovne organizacije za delavstvo. V svojih izjavah je dokazal, da si je delavstvo pač samo krivo ako se mu danes slabo godi. Bolj kot kdaj koli je potrebno, da se delavstvo močno oklene svoje stanovske strokovne organizacije in sicer tiste, ki je zgrajena na močnih in vednih temeljih. Edino katoliška strokovna organizacija Zveza združenih delavcev bo lahko priborila našem delavstvu boljše in lepše bodočnost. Pri slučajnostih se je razvila živahna debata, v katero je posegel med drugimi tudi tov. Furjan Štefan, ki je opozarjal, da je funkcijska doba obratnega zaupnika veliko prekratka in bi morale pač tu merodajne oblasti zaščititi delavskega zaupnika s tem, da mu njegovo poslovno dobo podaljšajo. Želeti je, da bi se taki sestanki naših obratnih zaupnikov večkrat vršili, ker smo v nedeljo sami videli, da so velevažnega pomena.

Pobrežje

Zveza združenih delavcev in Prosvetno društvo na Pobrežju sta letos skupno priredili Božičnico in obdarovali 54 otrok svojih najrevnejših članov. Darila, ki so jih svojci naših članov prejeli, so znašala v vrednosti nad 2000.— din. Je to res skromen začetek, vendar se naš agilni odbor že bavi z mislijo, da mora biti božičnica v letu 1940 še enkrat bogatejša. Od vseh svojih prireditev bo odbor vtiral gotov znesek v ta namen. Radi tega prosi naša podružnica vse svoje članstvo, da privede vse svoje prijatelje in znance, katoliško-misleče delavce, v naše vrste. Zavedajte se tovariši, da s svojo malenkostno članarino ne koristite samo svojemu sotrpnu, ampak predvsem tudi samemu sebi. Vsemu članstvu naše podružnice toplo priporočamo, da se v nedeljo, dne 7. januarja 1940 polnoštevilno udeležijo igre, ki jo vprizori Prosvetno društvo v Slomškovem domu »Župnik iz cvetočega vinograda«. Za člane ZZD je vstopnina znižana. Pričetek je ob 19. uri zvečer in bo dvorana toplo zakurjena. M.

Ziri

V nedeljo dne 7. januarja 1940 ob 3. uri popoldne se vrši v občinskem domu v Zireh I. redni občni zbor strokovne organizacije čevljarjskih pomočnikov ZZD v Zireh. Občni zbor je važen zato, da vidijo vsi člani delo odbora v pretečenem letu in je zato dolžnost vsakega posameznega člana, da se obnega zbora sigurno udeleži. Več na letakih. — Na svidenje!

Ljubljana-splošna

Stopili smo v Novo leto. Pri tej priliki je odbor ugotovil, da so nekateri člani še na dolgu na članarini iz leta 1939. Vse zamudnike prosimo, da svoje zaostanke čimprej poravnajo.

Sporočamo vsemu članstvu naše podružnice, da smo ustanovili dramatični odsek, v katerem se bo zbirala mladina, ki ima veselje do takega kulturnega udejstvovanja. Vsi, ki se zato zanimajo, naj se zgasiijo med 6 in 8 uro zvečer pri podružnici v prostorih ZZD.

Slovenska Bistrica

Čeprav se čisto ne oglasimo v našem listu, vendar delamo na utrditvi naše podružnice in na zboljanju položaja našega članstva.

Vsled naraščajoče draginje smo tudi pri nas zavzeli akcijo za zvišanje plač pri našem podjetniku g. Štogerju in dosegli, da so se nam urne mezde zvišale za 50 para, akordantom pa po din 20.— po vagonu. Iz tega je razvidno, kako nujno potrebna je delavcem poštena strokovna organizacija.

Kamniško okrožje

Vse odbornike okrožnega odbora obveščamo, da se vrši okrožna seja 14. I. 1940 ob 9. uri popoldne na Duplici v gostilni Klemenčič. — Vsak odbornik naj prinese s seboj seznam članov podružnice, ki jo zastopa. Predsednik.

Duplica

Naša podružnica priredi v soboto dne 6. januarja ob 9. uri popoldne v Gostilni Klemenčič svojo božičnico.

Po božičnici se bo vršil tudi naš redni občni zbor, ki bo zelo važen, ker bo stari odbor polagal račun o svojem delu in nam bo zastopnik cenntrele podal potrebna navodila za naše delo v letu 1940.

Zato je dolžnost vsakega zadevnega člana, da se obnega zbora sigurno udeleži.

Ljubljana — gradbeni

1. Občni zbor. Bliža se občni zbor naše podružnice, obračun celoletnega dela. Sedanji odbor bo stopil pred svoje članstvo s čistjo vestjo, da je storil vse, kar je bilo v njegovih močeh. Iz tajniškega poročila boste slišali, koliko ogromnega dela je imel odbor v pretečenem letu. Najvažnejše njegovo delo pa je bila brezdvomno skrb za zboljanje socialnega položaja gradbenega delavstva. Kot v posmeh nam vsem je Združenje graditeljev prav sedaj v času, ko rastejo cene vsem potrebščinam, odpovedalo kolektivno pogodbo ter izjavilo, da se ne bo več držalo minimalnih mezd. Na občnem zboru bomo prečitali članstvu spomenice, ki so bile o tej zadevi odposlane. Na pobudo centrale ZZD, je kraljevska banska uprava sklicala anketo, o kateri ste gotovo čitali v dnevnem in strokovnem časopisu. Po hudih bojih smo dosegli, da so staveniški načelnik sprejeli povišanje mezd za 20% na vseh novih stavbah.

Odbor zagostavlja vsemu članstvu, da s tem še daleč ni dosegel svojega cilja. Trkal in trkal bo tako dolgo, da bodo slepci uvideli, da smo mi gradbeni delavci najslabše plačani in najbolj zatirani.

Prepričani bodite, dragi tovariši, da mi ne bomo odnehali toliko časa, da pripravimo vse merodajne činitelje, da se nam godi krivica. Vendar leži tudi v Vas tovariši, v veliki meri odgovornost, kedar se bodo ti načrti uresničili. Vi morate doma in v javnosti, na delu in pri počitku ta naša stremiljenja podpirati. Odbor nima za to svoje delo nobene plače, nobene nagrade. On dela iz čistega idealizma, iz ljubezni do trpečih bratov. Samo z nečim se lahko oddolžite za naš trud in to je, da nam daste moralno oporo, da se udeležujete sestankov, občnih zborov, da plačujete redno svojo članarino in da čitate naše liste. Takrat, ko bomo spoznali, da nam vse delavstvo zaupa, da z nami vred hrepeni po boljših časih, samo takrat bo naš boj uspešen, močan in blagoslovljen. Pridite torej na ta občni zbor, na ta letni obračun dela, da se boste sami prepričali, koliko je bilo naše delo.

Zgrehene so vse tiste ideologije, ki čakajo na sanjarijo, da pride rešitev za delavstvo od drugih, od nekje daleč. Jugoslavija je tako bogata država, tako polna prirodnih dobrin, da bi se lahko vsem dobro godilo. Toda v vseh 20 letih naše narodne skupnosti smo se samo kregali in razdirali. V tej zmedbi so prišli na vodilna mesta ljudje, katerim je bilo delavsko vprašanje deveta briga.

Zato smo ustanovili Zvezo združenih delavcev, ki je razprostrla svoje veje širom Slovenije ter se priključila mogočnemu stebelu Jugorasa, kateremu na čelu stoji sam predsednik vlade Dragiša Cvetković. Ta ZZD je začela pošiljati svoje člane, ročne in umske delavce na razna vodilna mesta. In šele takrat, ko bomo imeli v javni upravi dovolj svojih ljudi, šele takrat se bodo uresničile naše zahteve. Zato možje in fantje, žene in dekleta, strumno v zbor, podvojite, podestorite vaše delo za organizacijo, da napoči čimprej dan, ki ga vsi težko pričakujemo. Poslušajte naše voditelje, ki so že tolikokrat dokazali svojo skrb in ljubezen do našega delavstva.

2. Brezplačna hrana v DZ. Našemu članstvu sporočamo, da imamo na razpolago precejšnje število listkov za brezplačno hrano (kosila in večerje) v javni kuhinji Delavske zbornice. Potrebni in vredni člani naj se zgasiijo pri tov. predsedniku, ki te listke hrani. Pripominjamo pa, da bomo te listke pričeli deliti po 7. januarju t. j. po občnem zboru.

3. Uradne ure. Da dobijo naši člani lahko potrebne informacije, plačajo članarino itd., je odbor sklenil, da bo naša pisarna odprta vsako sredo in vsako soboto od 3. do 5. ure popoldne, kjer se lahko člani zgasiijo pri odbornikih podružnice.

4. Društvena knjižnica: Po občnem zboru prične poslovati društvena knjižnica. Naši člani, ki imajo v redu plačano članarino, dobijo knjige brezplačno na posodo. Knjižnica se nahaja v prostorih naše podružnice.

Murska Sobota

Občni zbor naše podružnice se vrši v četrtek dne 11. januarja 1940 ob 5 uri popoldne. Na občnem zboru bo poročal strokovni tajnik tov. Peter Rozman iz Maribora in zato pozivamo vse naše članice in člane, da se obnega zbora sigurno udeležijo. Na svidenje!

Gračnica

Občni zbor naše skupine se vrši v nedeljo dne 7. januarja 1940 ob 1/2 9. uri v hotelu »Stara pošta« v Rimskih Toplicah. Vabimo vse naše zavedne delavce, da se tega obnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Sv. Lourenc na Pohorju

Hvaležni smo Delavski zbornici, da nam je šla na roko v našem boju za zvišanje plač radi draginje in bi bilo želeli, da se tudi od delodajalcev — netovarnarjev — zahteva, da svojim delavcem prejemke zvišajo, ker ti take stvari zelo radi preslišijo. Naš odbor se svoje dolžnosti v boju za korist delavstva dobro zaveda in je zato tudi marljivo na delu, ker ve, da je zadovoljno delavstvo najboljši branik proti demagogiji komunizma.

Kar je treba pri nas v dravski dolini zelo grajati, je destvo, da se noče sploštevati nedelje in praznike in morajo ponekod delavci delati, medtem ko drugi zopet postopajo brezposelni in ne morejo dobiti zaposlitve. Naša krščanska organizacija bo pokrenila vse potrebno, da se tako pohižanje ukine.

V najkrajšem času bomo priredili skopično predavanje, na kar naše člane in prijatelje že sedaj opozarjamo. V kratkem se bo vršil tudi občni zbor naše podružnice. Dan in uro bomo vsemu članstvu še pravočasno sporočili.

Predoslje

Zadnji čas se tudi v naši okolici zbuja naš naprednjaki; že kar tri sestanke so imeli da bi bilo več uspeha, pa žalibog vse se jim je izjalovilo, ker danes jim je tudi pri nas odzvonilo. Dobijo se še ljudje, ki jim verjamejo, mislimo pa da bo pri nas te pisane družba kmalu konec. Naša ZZD gre neustrašena po začetni poti, čeprav bi bili tudi že nekateri naši tovariši radi v naši družbi, ampak se bojijo, da bi jih kdo ne zasmehoval.

Zato želimo vsem delavcem in delavkam članom naše ZZD, srečno in veselo Novo leto.

Prosimo, da poravnate članarino za leto 1939., da bomo stopili v novo leto čisti.

Logatec

Občni zbor naše podružnice se vrši v soboto dne 13. I. 1940 ob 8. uri zvečer v gostilni Dimnikar. Pride zastopnik centrale. Udeležba obvezna.

Sevnica

Na parni žagi so naši zaupniki zahtevali povišanje plač in tudi nekaj dosegli. Povišal je plače podjetnik od 25 do 50 par na uro. Vendar je to odločilo premalo in bomo zahtevo za boljše plačo še obravnavali pri pogajanjih za kolektivno pogodbo.

Vsem tistim pa, ki še niso organizirani, prožimo roko, da vstopijo v ZZD., da si priborimo boljše položaj.

V krantarni Vinkle imamo paznika, ki bi bolj spadal k srednjeveškim valptom kot pa za paznika v tovarni, v dvajsetem stoletju.

Pred leti je delavke v tovarni pretepal in žalil z ogabnimi psokami. Takrat je imelo podjetje radi teh njegovih dejanj sitnosti z oblastjo; sam pa z odvetnikom.

Nekaj časa je bil mir pred njim. Sedaj se je pa zopet spozabil tako daleč, da je poleg grdih kletev prijel za bič in grozil z njim delavcem.

Za taka dejanja pribijamo mi delavci na tem mestu, da smo se organizirali v naši ZZD, da vse take nastope odpravimo, ki žalijo čut dostojanstva našega slovenskega delavca.

Organizirali smo se, da si priborimo položaj, ki nam pripada ter, da zatremo komunizem tudi tam, kadar prihaja od zgoraj.

Tržič odgovarja

(Nadaljevanje.)

»Pravica« pravi po svojem dopisniku iz Tržiča dobesedno to-le: »Načelnik tega podjetja je višja osebnost tržiške občine, nekdanji vrli zastopnik kršč. socialistov v Tržiču, današnji tlačitelj nižjih slojev.« Tako pokaže dopisnik s prstom na osebo, katero misli. Na očitke v tem stavku bi se dalo polemizirati na dolgo in široko. Odgovoriti pa hočemo le na kratko. Dopisnika povabimo, naj se informira o načelnikovih dohodkih pri zadrugi »Runo« in mestni občini. Glede izdatkov pa naj pride pogledat v njegovo kuhinjo v lonce, kaj se kuha (lahko tudi v nedeljo ali praznik), naj pove, kdaj in kje ga vidi na zabavah ali v gostilnah sploh, naj pogleda njegovo pohištvo in premoženje; pri tem pa naj ve, da zanj sploh ne velja osemurni delavnik, ampak od ranega jutra in pozno v noč, v petek in svetek. To vse za svoje tovariše, za napredek kraja in za vse one, kateri so ga postavili na mesta, ki mu jih očita in »zavida« dopisnik »Pravice«. Razumljivo je, da poleg te zaposlenosti ne more več opravljati še ročnega dela. Torej, če štrapačira samega sebe, ima pravico zahtevati tudi od drugih, da izpolnjujejo svojo dolžnost napram družbi.

V zadrugi, čeprav je to po zakonu skupna lastnina, mora vendar nekdo biti, ki skrbi, da se izvršujejo sklepi načelstva in da se vzdržuje gotov red v obratu in poslovanju zadruga, ker drugače je obstoj združnega podjetja nemogoč. Prigodi se celo, da delavci, člani zadruga (posamezniki) izražajo svoje nezadovoljstvo s sabotažo, ker se pustijo vplivati od nasprotnikov zadruga, češ da je samo ročno delavstvo tisto, potem katerega zadruga napreduje. Tako si domišlja vsak, da je celo podjetje odvisno od njega in si ne pusti nič reči. Če tu ne bi bilo odločne besede načelstva ozir. načelnika, mora združno podjetje propasti. Radi tega se načelnika ne more imenovati tlačitelj nižjih slojev, zlasti ne, če načelnik ob vsaki priliki poudarja, da je delavec in ne kaj drugega in smatra vse pridobljene naslove za minljive, le poklic delavca za gotovega.

Kljub temu se je znal uveljaviti tudi v gospodarskih krogih. O, da bi JSZ vzgajala mnogo takih ljudi! Tovariši okrog JSZ bi potem ne stali ob strani, ampak bi odločujoče sodelovali pri našem slovenskem združništvu in pri drugih nešteti ustanovah ter tako praktično reševali socialno vprašanje. Omejili pa so se le na kritiko, ki jo predvajajo v taki obliki, da rušijo narodno skupnost, s čimer tudi delavstvu več škodojejo, kakor koristijo. Tovariši imajo to bolezen, da ne upajo prevzeti pred marksisti odgovornosti, ker bi od le-teh mogoče morali slišati kako zbadljivo. To se pravi, ne stojijo na lastnih nogah in kot taki so delavcu samo škodljivi, čeprav se štejejo za patentirane zastopnike delavstva. Resnični delavski prijatelj je tisti, ki upa delavcu povedati resnico, čeprav je grenka in če tudi ga naivni dopisnik »Pravice« zato smatra za tlačitelja delavstva. Delavstvu je treba kruha in ne fraz!

Zahvala

Podpisani brezposelni rudar iz Senovega pri Rajhenburgu, ki sem bil odpuščen brez lastne krivde se iz srca zahvaljujem podružnici ZZD na Senovem za izplačano božično podporo, predvsem pa tov. predsedniku Mihi Ban. Ob tej priliki želim vsem tovarišem srečno Novo leto.

Volčanšek Anton.

Podpisani Kotnik Peter, hišnik DZ v Ljubljani se tem potom najiskreneje zahvaljujem za izplačano božično pomoč in za plačo za čas, ko sem bil na orožnih vajah.

Sedanja uprava DZ je s tem dokazala, da njej ni za lastno korist, temveč, da pravično postopa s svojimi uslužbenci.

Delavska stavbna zadruga.

Okrožno sodišče v Ljubljani je z dne 28. 10. registriralo Delavsko stavbno zadrugo s sedežem v Ljubljani. Na ustanovnem občnem zboru je bil izbran za predsednika gornje zadruga tov. Kozamernik Viktor, predsednik Delavske zbornice v Ljubljani. Namen zadruga je pospeševati gospodarske koristi svojih članov s tem, da jim preskrbuje cenena in zdrava stanovanja in da v ta namen zida ali nakupuje hiše, katere potem članom prodaja, oziroma prepušča v najem, ali jim oddaja v njih prostore v najem. Posreduje članom nakup stavbnih parcel in cenene krediti za stanovanjske hiše, ki jih sami grade. Poslovni delež znaša din 100.— Pristopnina din 100.—, katera lahko plača član tudi v obrokih. Jamstvo je enkratni vpisani poslovni delež.

Zainteresirano članstvo vabimo, da pristopa k tej zadrugi, ki je namenjena v prvi vrsti stanovanjskim koristim našega slovenskega delavca. Vsa pojasnila morete dobiti v prostorih ZZD, Miklošičeva c. 22-II. v Ljubljani.

predsednik: Kozamernik Viktor.

Razkrinkana Jugoslovanska strokovna zveza (Nadaljevanje z 2. strani)

manj pa od katoliških načel. Bila bi naj prav za prav nekaka odskočna deska, s katere bi med naš narod prišli na vodilna mesta ljudje, ki jim je boljševiska miselnost zelo blizu, če že niso popolnoma v boljševiski službi. O enem teh letakov je poročal »Slovenec« in je takrat primerno ocenil zadržanje »nepolitične« JSZ. Naši čitatelji so najbrže dotični članek že čitali. Mi k njemu nimamo prav za prav ničesar pri-
staviti. Za poštenega slovenskega delavca, ki je bil tako leta in leta od svoje matične organizacije varan, mora biti to odkrito izrazito politično dejanje njegove centrale proti enotnemu polslov. predstavništvu težek udarec. Ni mogoče, da bi mogel še nadalje v njej vztrajati in z njo sodelovati ter hoditi po zgrešenih potih, kamor ga hoče njegova strokovna organizacija tirati.

Naš list bi se tudi ne pečal tako na dolgo s tem značilnim činom krščansko-marksistične JSZ, ko bi zadnja »Delavska pravica« z dne 21. t. m. ne prinesla izpod peresa samega predsednika JSZ g. Srečkota Žumra vodilnega članka JSZ in politika. Ta članek, ki hoče zabrisati mučen vtis, ki ga je moralo dejanje vodstva JSZ napraviti na članstvo v teh vrstah, pa je take vsebine, da nikakor ne moremo in ne smemo mimo te celotne zadeve. Še enkrat smo morali zato ponovno v tem članku prehoditi pot, po kateri hodi zadnjih 20 let JSZ. Še enkrat smo morali orisati duhovne temelje njene odcepitve od ostale katoliške skupnosti in prikazati, kako so ti duhovni temelji nujno vodili do praktične borbe in trenja z vsem katoliškim organizacijskim življenjem slovenskega naroda.

STARE BAJKE OBNAVLJAJO.

Članek predsednika Žumra ponavlja isto neresnico, kakor jo je JSZ ves čas servirala naši javnosti. Pravi, da JSZ ni politična in da se v politično opredeljenost svojega članstva ne vtika. Pravi dalje zopet, da je kajpada naša ni mogla trpeti nezavisnega delavskega Zveza združenih delavcev nastala iz političnih potreb stranke, ker stranka gibanja. Trdi, da je iz tega nujno nastal odpor v članstvu JSZ proti sedanjemu političnemu vodstvu in da je zato to članstvo brez kakršnekoli krivde JSZ začelo iskati nove politične smeri in »da življenje samo sili delavstvo, da se tudi politično udejstvuje«. JSZ novo politično gibanje, ki ga napovedujejo letaki iz pisarne JSZ, nič ne

briga. Zanj JSZ ni odgovorna. »S tem gibanjem JSZ kot sindikat ni, in ne bo sodelovala. Iz tega stališča pa dovolj zgovorno sledi, da se je omenjeni letak sicer lahko delal v tej pisarni toda brez vednosti vodstva JSZ in če izjavim še to, »pravi Žumer«, da sem njegovo vsebino spoznal šele iz slovenčevega članka, mislim, da je na ta napad na JSZ zadostno odgovorjeno.«

Ko smo brali Žumrov članek, se nismo mogli načuditi njegovi drznosti. Ne vemo, ali smatra g. Žumer članstvo JSZ in slovensko javnost za tako nemumno, da bo takim storijam nasledla, ali pa g. Žumer sam v lastni organizaciji igra tako nepoučenega in skrajno nevednega predsednika o delu in o razmerah v centrali svoje organizacije, da more kaj takega zapisati.

KONEC SLEPOMIŠENJA!

Če g. Srečko Žumer ne ve, kaj pomenja pisarna JSZ z vednostjo njenih vodilnih organov, mu bomo pač mi nekaj teh zanimivosti povedali.

V pisarni JSZ so tipkali za ta letak matrice na stroju, ki je last organizacije. Matrice za letak je tipkala uradnica JSZ. Letake so shranili v omarah JSZ. Da bi kdo nepoklicanih do teh letakov ne mogel priti, so pri omarah zamenjali ključavnice in ključke. Poleg tega je pisarna JSZ izdelala na večih straneh prvo številko glasila nove »Slovenske stranke« »Slovensko politiko«. Ta list je izšel koncem novembra. Bil je pisan tako kakor je to zahteval program letaka, o katerem je pisal »Slovenec«. List in letak je raznašalo pomožno osebje JSZ. Glavo za list »Slovenska politika« je v pisarno prinesel vpliven član in vršilec zelo važne funkcije v centralnem odboru. V prostorih JSZ je bila policijska preiskava. Nekaj uradnikov je bilo odvedenih k zaslišanju na policijo. Eni uradniki JSZ je bilo rečeno, da pri zaslišanju ne sme izpovedati resnice. Pod pretnjo zlih posledic ji je bilo to zabičano. Po preiskavi v prostorih je vodilni uradnik dal nalog, da morajo skriti kartoteko »Delavske pravice«. (To menda zato, ker je letak bil razposlan na njene naročnike, člane JSZ). So še nekatere druge zanimivosti, ki osvetlujejo celotno politično akcijo JSZ v zelo jasni luči. Mi smo prepričani, da g. Žumer ni mogel biti o vsem tem tako poučen, da bi smel kot resnico zapisati, kar je zapisal v zadnji »Delavski pravici«. Ni mogoče, da bi predsednik organizacije ne vedel za delo organizacijske pisarne, ki ni trajalo samo en dan ampak več dni zapovrstjo in pri katerem ni sodelovala samo ena pisarniška moč, ampak skoro celoten aparat. Še manj je verjetno, da bi predsednik organizacije niti po policijski preiskavi ne vedel, za kaj se je preiskava vršila in da bi bil vsaj ob tej priliki ne spoznal vsebine usodnega letaka. Da bi bil pa Srečko Žumer za svojo organizacijo tako brezbržen, da bi šele po 14. dneh iz dnevnika »Slovenec« zvedel zato, kaj se dogaja v njegovi organizaciji, tega pa o njem tudi ne verjamemo.

Srečno, blagoslovljena nova leta žele

*„Slovenec“ - „Slovenski dom“
in „Domačub“*

Mestna hranilnica ljubljanska

JE največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. --

Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe.

Za vse vloge in obveze hranilnice j a m č i

Mestna občina ljubljanska

GOSPOD! — GOSPA!

Za Vas, za Vaše otroke — dijake,
za vse družinske člane

papir, pisarniške potrebščine

(nalivna peresa, vse tehnične potrebščine, šolske in vse tu in inozemske knjige)

Za okras in uporabo kristalne vaze in garniture;
odlične izdelke iz keramike: vaze, svečnike, kipe;
umetniške izvirne slike.

Kje dobite vse to v največji izbiri? — Pri

NOVI ZALOŽBI
V LJUBLJANI — Kongresni trg 19

Najmoderneje urejena lekarna

Dr. G. PICCOLI

LJUBLJANA, Tyrševa 6, naspr. Nebotičnika

Velika zaloga tuzemskih in inozemskih specialitet. — Oddajajo se zdravila na recepte za vse bolniške blagajne. — Priporočila naraven pristni malinovec na malo in veliko ter najfinejše sveže norveško ribje olje.

Naročila točno proti povzetju

Rov se je zasul

Roman.

Iz francoščine prevedel Tone Čokan.

DVOJE DELAVSKIH MLADIN

I.

V prémogovniku Žrelo.

Deževnega jutra, v osrčju črne dežele, so se šumeči roji otrok odpravljali proti šoli. Oči so imeli uprte v žareči prah, ki se je dvigal iz sajastih rudnikov. Prihajal je od vseh strani velikega premogovnika »Žrelo«, ki po pravici služi to ime, odkar je strašnega dne leta 1890 v enem izmed svojih rogov požrl 50 ubogih rudarjev.

V svoji pisarni, ki je imela stene prevlečene z juto in okrašene z grafikami, je inženier Trdin, raven, spoštovanja zbujač, kakor si predstavljamo mladega vodjo, stoji pred svojim pisalnikom preletaval plačilne liste. Za hip se je ustavil, da je pogledal skozi okno množico otrok, ki je šla mimo. Noge šolarjev so povzročale prav tak neprestan šum, kakor dež na cin-kastih strehah pisarn.

Slišal ni mnogo več, kot udarjanje cokel, ki se je izgubljalo v šumu prebujajočih se cest.

Spomnil se je, da mora še dopoldne pregledati 200 seznamov in je začel zato zopet delati.

Drse, skoro popolnoma tiho so se odprla ena izmed vrat.

»Si ti Gornik? Takoj!«

Inženier se je nadejal obiska rudniškega vodje za redno jutranje poročilo.

Toda to ni bil on, ampak nek delavec, pripravljen za voh v jašek. Obleden je bil v debelo modro obleko, v rokah je držal čepico in usnjeno čelado. Mladost je še kar kipela iz njega, vendar je že bil nekoliko upogujen radi stalne sklonjenosti v neštevilnih prostorih v osrčju zemlje.

»A! Prav! Tišlarjev sin!«

»Dobro jutro, gospod inženier.«

Inženier je bil priljubljen, dasi je bil nepristopen in je mnogo zahteval. Pravili so, da je pravičen in to budi zaupanje pri delavcih. Kadar so se pritoževali nad kakim vodjo in če so dodali s tišjim glasom: »Treba je reči, da je pravičen,« se to pravi, da vodja ni imel svojega mesta le v vodstvu rudnika, ampak tudi v spoštovanju in morda celo v srcu delavstva.

Mladi rudar, ki je vstopil, je imel važno poročilo, ali pa je moral povedati kočljivo prošnjo, kajti njegove oči, okoli katerih so bili radi zemeljskih temin že temni kolobarji, so se nekako bleščale radi tesnobe ali volje pod gostimi obrvmi.

»Stvari, ki jih ni ravno najlažje povedati, gospod. To je poročilo o Poljancu... dobro veste.«

»Peter Poljanec iz Vaše skupine?«

»A.«

JSZ NI VEČ STROKOVNI POKRET

Smatramo, da g. Žumer tudi samemu sebi ne verjame. Prepričani smo, da po navedenih dejstvih noben razsoden človek njegovim trditvam o nepolitičnosti JSZ verjeti več ne more. JSZ se je tako končno ujela v svojih lažeh. Pred nami stoji kot posebna slovenska politična frakcija s protinarodno miselnostjo in z marksistično ostjo. JSZ

je končno razkrinkana. Sama sebe je do golega razdedinila dr. Krekove dedščine. Nič več ni pravi strokovni pokret, še manj je to krščanska strokovna organizacija! V tej obliki tudi nima več pravice do življenja. Resno delavstvo, pravi krščanski strokovničar v njej nima več kaj iskati. V njej bodo ostali samo še tisti, ki so za resnico slepi.

»No?«

»Nočem slabo govoriti o njem« —

Besede so se stisnile na ustnicah Ludovika Tišlerja, ki se je gotovo pripravil na to kar mora povedati.

»Nas druge,« je rekel, »vedno prigovarjajo k delu in zopet k delu. Ne da bi se pritoževali, gospod inženier. Toda treba je število tovornih vozikov. Kaj pa hočete z njim narediti? Saj ga že med dvema udarcema s krampom zgrabi kašelj. Treba ga je čimprej preskrbeti, in so jutra, ko je tako bled, kakor je rekel moj oče, da si ne upa niti nad črni kamen... To ne more dalje trajati gospod inženier... Ne, to ne more dalje trajati.«

»In vi bi koga tako hitro vrgli na cesto kot tega? Ne pozabite, da je bil njegov oče 40 let v istem rovu, da črn prah ubije človeka, nekega lepega dne zrak ne gre več, pljuča so zapečatena in ni prav nič čudnega, da včasih otroci to občutijo.«

In sedaj naj bi rudnik odslovil sina, ko se je oče že izčrpal. Popolnoma brez misli govoriti! Vi udarjate s krampom, vi kopljete premog, a glava, ta ne dela pri vas prav nič, srce pa še manj in sedaj bi se vam za hotelo, da tega ali tega lahko odpustimo iz službe!

Sicer pa je to stvar, ki jo morate urediti z vašim rudniškim vodjo.

Je to vse kar je vas pripeljalo?«

(Nadaljevanje prihodnjic.)